

LT1040 Programintegrerande kurs

23 maj 2022. Hållbar utveckling på VFU-skolan m.m.

Per Norström <perno@kth.se>

1

Uppföljning av uppgift om hållbar utveckling

- Gruppuppgift om undervisning om hållbar utveckling
- Enkät om undervisning om hållbar utveckling på VFU-skolan

- Hur ska hållbar utveckling tas upp under kommande VFU-perioder och i den framtida lärargärningen?

”För ämneslärarexamen ska studenten visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, [...]”

Ur Högskoleförordningen SFS 1993:100

2

Diskutera er egen uppgift och de andra som ni har läst

- – Vilka perspektiv på hållbar utveckling har grupperna tagit upp? Hur har man motiverat att just de är särskilt viktiga eller intressanta?
- Hur ska man använda exempel från arbetslivet och tidigare utbildning i undervisningen så att eleverna förstår dem och blir engagerade?
- Många frågor kring hållbar utveckling är politiskt laddade. Hur håller man undervisningen tillräckligt opolitisk? Var går gränsen för "tillräckligt opolitisk" i detta fall?
- – För- och nackdelar med presentationsformen? Skulle den kunna användas i skolundervisningen?

4

- Ni kommer snart att delas in i tvärgrupper
- I varje grupp finns minst tre elementgrupper representerade
- Var och en ska kunna sin egen grupps bidrag och känna till de andras

5

Undervisning om hållbar utveckling på VFU-skolorna

”Genom ett *miljöperspektiv* får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningsätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa **hållbar utveckling**.” (Lgr 11, s. 9)

”Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola [...] har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en **hållbar utveckling** [...]” (Lgr 11, s. 13 f.)

6

Undervisning om hållbar utveckling på VFU-skolorna

”*Miljöperspektivet* i undervisningen ska ge eleverna insikter så att de kan dels själva medverka till att hindra skadlig miljöpåverkan, dels skaffa sig ett personligt förhållningsätt till de övergripande och globala miljöfrågorna. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa **hållbar utveckling**.” (Gy2011, s. 7)

”Det är skolans ansvar att varje elev [...] kan observera och analysera människans samspel med sin omvärld utifrån perspektivet **hållbar utveckling**, [...]” (Gy2011, s. 9 f.)

7

Explicit om hållbar utveckling på VFU-skolorna

"Mestadels integrerat i själva innehållet, dvs genom olika korta kopplingar till hållbarhet. Exempelvis när vi pratade om elektrolys så tog vi upp framställning av aluminium vilken process kräver mycket energi och så gjordes koppling till vikten av att panta."

"... de ska också lära sig de förödande effekter som människan idag har på jorden, naturen och andra varelser, som alla har lett till försurning, förstärkt växthuseffekt, ozonhål och avfall, och förstår allt mer vikten av hållbar utveckling."

"Min handledare har under några tekniklektioner förespråkat kärnkraft och elbilar genom att ge eleverna uppgifter att räkna på. Till exempel 'Hur mycket elenergi skulle krävas för att driva alla elbilar om hela den nuvarande bilflottan ersätts?'. Om detta verkligen är ett 'hållbart' scenario är en fråga i sig, men jag tror att det låter som ett i många öron."

8

Implicit om hållbar utveckling på VFU-skolorna

"I fysik åk 9 finns också ett avsnitt om kärnenergi som jag själv har undervisat, och det handlar implicit om hållbar utveckling. Den diskuterar hur kärnavfallet ska deponeras på det säkraste sättet för miljön och eleverna i detta avsnitt får lära sig att kärnavfallet på grund av förekomsten av radioaktiva partiklar är farligt för människor och miljö och att deponeringen kräver försiktighet och särskilda åtgärder för att förhindra läckage och förorening av miljön så mycket som möjligt."

"Begreppet entropi sätter onekligen en del fysiska begränsningar i tillvaron vilket blir en del av del ramar som människan har att hålla sig inom. Begreppet har behandlats både av mig själv och min handledare i moments som termokemi, biokemi och cellbiologi. Jag tror dock inte att varken hon eller jag lyckades så väl med att eleverna förstod kopplingen."

9

Implicit om hållbar utveckling på VFU-skolorna

”Svaret på denna fråga beror starkt på hur man ser på ordet 'implicit'. Med andra ord hur djupt man är beredd att gå, utan att det känns för krystat. Så låt mig svara 'Nej'.”

- Hållbar utveckling
- Demokrati
- Miljöperspektiv
- Entreprenörskap
- Internationellt perspektiv
- Etiskt perspektiv
- Historiskt perspektiv

10

Om hållbar utveckling på VFU-skolorna

Ekologisk

- Energiförsörjning, kärnbränslehantering, vattenförsörjning, växthuseffekten, klimatförändringar
- Uppmuntras i gymnasiearbeten
- Lärares specialintressen: stadsplanering, miljöfarligt avfall, transporter
- Klimat- och miljögrupper med elever
- Eget beteende: källsortering, åka kollektivt, ekologisk skolmat etc.

Social

- Utgår ofta från skolvardagen (mobbing, diskriminering, funktionsvariationer o.s.v.). Engagerade elevhälsoteam.
- Demokrati- och diskrimineringsfrågor, nu och historiskt. I övrigt få exempel på samhällsnivån

Ekonomisk

- Nästan frånvarande.
- ”Jag diskuterade frågan med läraren i samhällskunskap. Han tar upp frågor om ekonomisk hållbarhet när det faller sig naturligt i kursinnehållet.”
- Budget i matematiken, ekonomiska aspekter på olika energikällor i samhällskunskapen

11

Diskutera

Gå igenom de gruppuppgifter som finns representerade i gruppen

- Vilka perspektiv på hållbar utveckling har ni tagit upp?
- Hur valdes de?
- Vad av detta skulle kunna användas i ett skolsammanhang?
- Vilka nya tankar om undervisning om hållbar utveckling har väckts hos er under VFU:n?
- Hur kan ni på bästa sätt använda era tidigare yrkes- och utbildningserfarenheter?

12

Uppgift

- Formulera en uppgift som ni ska ta med till höstens VFU-period
- Uppgiften ska hjälpa KTH och SU att avgöra om följande har uppnåtts:

”För ämneslärarexamen ska studenten visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, [...]”

Lämna in ett förslag per grupp på Canvas (snarast, men senast 29 maj). Före höstens VFU-period väljer vi i samråd något eller några av förslagen.

13

Lärarstudier och läraryrket jämfört med tidigare studier och yrke(n)

Uppgifter till i dag:

Några veckor in i VFU-perioden ska du läsa igenom den text om "läraryrket och lärarstudier jämfört med tidigare studier och yrke(n)" som du skrev i början av terminen och lämnade in på Canvas.

- Är det något du uppfattar annorlunda efter att ha tillbringat några veckor i skolan? Vad?
- Formulera två diskussionsfrågor om lärarrollen och läraryrket, speciellt intressanta för KPU-studenter. Ta med dem den 23 maj.

15

Lärarstudier och läraryrket jämfört med tidigare studier och yrke(n)

- Är det något du uppfattar annorlunda efter att ha tillbringat några veckor i skolan? Vad?

Finns något som många blev förvånade över?

Finns något särskilt oväntat, konstigt eller på annat sätt uppseendeväckande bland det ni uppfattar annorlunda?

- Formulera två diskussionsfrågor om lärarrollen och läraryrket, speciellt intressanta för KPU-studenter. Ta med dem den 23 maj.

Presentera dina diskussionsfrågor för gruppen.

Välj ut gruppens två bästa frågor.

En i gruppen lämnar in de två bästa på Canvas, med motivering – varför är de intressanta och bra?

Färdigt senast den 25 maj.

16

LT1040 Programintegrerande kurs

- Schema för sommar- och hösttermin finns på Canvas. Enstaka tider kan ändras, men undervisningsveckorna ligger fast. Lokaler saknas.
- Terminsutvärderingsenkät under v. 24
- Frågor? Kommentarer? Oklarheter?
- Åter till LT1045 Verksamhetsförlagd utbildning 1!